

РЕШЕНИЕ

№ 477

гр. Дупница, 20.10.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ДУПНИЦА, V-ТИ СЪСТАВ ГО, в публично заседание на двадесет и шести септември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Мирослав Р. Саневски

при участието на секретаря Румяна М. Агонцева
като разгледа докладваното от Мирослав Р. Саневски Гражданско дело № 20231510101203 по описа за 2023 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е образувано след като с Решение № 203/25.05.2023г., постановено по в.гр.д.№ 68/2023г. по описа на ОС-Кюстендил е прогласено за нищожно Решение № 392/22.08.2022г., постановено по гр.д.№ 72/2022г. по описа на РС-Дупница, отменено е постановеното по реда на чл. 248 от ГПК същото дело определение с №1322/20.12.2022г. и делото е върнато на първоинстанционния съд за ново разглеждане от друг състав.

Н. П. Б., ЕГН: 760410833, е **предявила срещу О. Н. М.**, ЕГН: *****, с адрес: ***, иск с правно основание чл.422, вр. с чл. 415 и чл. 417, т. 10 от ГПК, за признаване за установено в отношенията между страните, че ответницата дължи на ищцата сумите по издадената заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 417 от ГПК в производството по ч.гр.д.№ 1585/2021г. по описа на РС-Дупница, а именно: сумата от 25 000.00 лв., представляваща част (остатъкът) от общо дължимата сума в размер на 35 000.00 лв. по запис на заповед от 28.08.2018г., законна лихва от датата на подаване на заявлението до окончателното плащане и разноси по делото в размер на 500.00 лв.- държавна такса.

Ищцата твърди, че по силата на издаден запис на заповед от 28.08.2018г. ответницата се е задължила да й заплати на 29.12.2018г. сума в общ размер на 35 000.00 лв., които не е заплатила и до момента. Въз основа на посочения запис на заповед ищцата вече има издадена заповед за изпълнение за част от вземането в размер на 10 000.00 лв. по ч.гр.д.№ 117/2019г. по описа на РС-Дупница, срещу която ответницата е възразила. С Решение на ВКС от 02.04.2021г. по гр.д.№ 2562/2020г. искът на Б. за установяване на част от вземането

в размер на 10 000.00 лв. по посочения запис на заповед е уважен.

За остатъка от 25 000.00 лв. от дължимата сума по процесния запис на заповед от 28.08.2018г. ищцата е подала заявление по чл. 417 от ГПК, по което било образувано ч.гр.д. № 1585/2021г. по описа на РС-Дупница и е издадена заповед за незабавно изпълнение от 28.08.2018г., с която е разпоредено ответницата М. да заплати на ищцата Б. следните суми: 25000.00 лв.-главница, представляваща част (остатъкът) от дължимата сума по записа на заповед от 28.08.2018г., законна лихва от датата на подаване на заявлението до окончателното плащане и разноси по делото в размер на 500.00 лв.-държавна такса.

Длъжницата М. е подала в срок възражение срещу така издадената заповед за изпълнение, поради което ищцата е подала настоящата искова молба, с която моли съда да постанови решение, с което да признае за установено в отношенията между страните, че ответницата ѝ дължи сумите по издадената заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 417 от ГПК в производството по ч.гр.д.№ 1585/2021г. по описа на РС-Дупница.

Претендира и присъждане на сторените разноси в заповедното и исковото производства.

В срока по чл.131 от ГПК е постъпил отговор от ответницата, с който се оспорва изцяло предявеният иск, по съображения, че посочения с исковата молба запис на заповед е недействителен, не е бил предявен за плащане на посочената в него дата-29.12.2018г., а освен това липсва основание за издаването му. Претендира разноси.

Съдът намира за установено от фактическа страна следното:

Към настоящото дело е приложено ч.гр.д. № 1585/2021г. по описа на ДнРС, по което в срока по чл.414, ал.2 ГПК е подадено възражението от ответника по настоящото дело и са приложени доказателства за спазване на срока по чл.415 ГПК за предявяване на иска по чл.422 ГПК. По посоченото заповедно производство е приложен в оригинал запис на заповед, издаден от О. Н. М. на 28.08.2018 г., с който тя се е задължила да плати на Н. П. Б. сумата 35 000 лева, с падеж 29.12.2018 г.

По гр.д.№ 72/2022г. по описа на РС-Дупница е приложено и ч.гр.д.№ 117/2019г. по описа на РС-Дупница, по което се установява, че ищцата по настоящия иск е депозирала пред ДнРС заявление по чл.417 ГПК за издаване на заповед за незабавно изпълнение и изпълнителен лист за сумата от 10 000 лева, представляваща част от дължимата сума по процесния запис на заповед. Въз основа на подаденото заявление е образувано ч.гр.д. 117/2019г. по описа на ДнРС, като заповедния съд е приел заявлението за основателно и е издал заповед за незабавно изпълнение от 18.01.2019г. и изпълнителен лист за сумата от 10 000 лева. Длъжницата в срока по чл. 414, ал. 2 ГПК е подала възражение срещу дължимостта на вземането за 10 000.00 лв. С решение № 78/30.04.2020г., постановено по гр.д.№ 580/2019г., ОС-Кюстендил е потвърдил решение № 483/30.07.2019г., постановено по гр.д.№791/2019г. на РС-Дупница искът на Б. е отхвърлен като неоснователен. С Решение на ВКС от 02.04.2021г. по гр.д.№ 2562/2020г. е отменено решение № 78/30.04.2020г. по гр.д.№ 580/2019г. на ОС-Кюстендил и е признато за установено, по иска, предявен при условията

на чл. 422 от ГПК, че О. Н. М. дължи на Н. П. Б., на основание чл. 535 от ТЗ, сумата от 10 000.00 лв.-предявена част от вземането по запис на заповед от 28.08.2018г., в пълен размер на 35 000.00 лв., за която част е издадена заповед за изпълнение по чл. 417, т. 9 ГПК по ч.гр.д.№ 117/2019г. на РС-Дупница.

По делото са събрани като доказателства и жалби на ответницата срещу ищцата, подадени в прокуратурата във връзка с твърденията ѝ за осъществени заплахи и изнудване, които касаят отношения между страните във връзка с неизпълнението по сключен между тях договор за заем от 2009г., за който няма каквито и да било данни по делото, че има връзка с процесния запис на заповед.

По делото са събрани и гласни доказателствени средства, чрез разпита на свидетелите В. И. М.-съпруг на ответницата и М. С. А..

Свидетелят В. М. дава показания, че съпругата му била принудена да подпише процесния запис на заповед, като не е присъствал на подписването му, а разбрал за него по-късно. Многократно той и съпругата му били заплашвани от Б., че ако не върнат дължимите суми, ще им се случи нещо лошо.

Свидетелката М. С. А. дава показания, че познава М. и съпруга ѝ като много добри хора и знае, че са били заплашвани от Б. във връзка с дължими пари, както и че знае от ответницата, че е била принудена от ищцата да подпише процесния запис на заповед.

Анализът на така установените факти и обстоятелства по делото, налага следните правни изводи:

Предявен е установителен иск, в производството по който ищецът цели да установи, че ответникът дължи сумите, за които по ч.гр.д. № 1585/2021г. по описа на Районен съд-Дупница е издадена заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 417 от ГПК.

В тежест на ищцата е да докаже валидно възникнало между страните менителнично правоотношение въз основа на процесния запис на заповед, настъпването на неговия падеж и неизпълнение на задължението на издателя за заплащане на посочената в записа сума. По отношение на неизпълнението, което е отрицателен факт от действителността, е достатъчно твърдението на ищеца, като ответната страна носи доказателствената тежест да установи положителния факт, който го изключва, а именно точно изпълнение, респ. наличието на други правопогасяващи или правоизключващи обстоятелства.

Между страните не е спорно, а се установява и от събраните по делото доказателства, включително и от показанията на разпитаните свидетели, че ответницата О. Н. М. е издала на 28.08.2018 г. в полза на Н. П. Б. запис на заповед, с който се е задължила да ѝ плати сумата от 35 000.00 лева, с падеж 29.12.2018г. По записа на заповед ищцата е ремитент (поемател), а ответницата издател. При издаването му са спазени формалните изисквания на чл. 535 от ТЗ, като падежът на менителничното вземане за сумата от 35 000.00 лв. е на определен ден-29.12.2018г. Към датата на подаване на заявлението по чл. 417, т. 9 от ГПК падежът е настъпил, а уговорката в горния десен ъгъл, непосредствено след наименованието „запис на заповед“-„платим на предявяване, без протест и разноски“, е относима към

уговаряне „предявяване за плащане“ от издателя-т.3 от ТР № 1/28.12.2005г. по тълк. дело № 1/2004г. ОСГК на ВКС.

С Решение на ВКС от 02.04.2021г. по гр.д.№ 2562/2020г., с което е отменено решение № 78/30.04.2020г. по гр.д.№ 580/2019г. на ОС-Кюстендил и е признато за установено, по иска, предявен при условията на чл. 422 от ГПК, че О. Н. М. дължи на Н. П. Б., на основание чл. 535 от ТЗ, сумата от 10 000.00 лв.-предявена част от вземането по запис на заповед от 28.08.2018г., в пълен размер на 35 000.00 лв., за която част е издадена заповед за изпълнение по чл. 417, т. 9 ГПК по ч.гр.д.№ 117/2019г. на РС-Дупница, е прието следното: строго формалният режим за валидност на записа на заповед, установен в ТЗ, включително при определяне на падежа (чл. 535, т. 3, вр. чл. 486, ал. 1, вр. чл. 537 ТЗ), налага извода, че в записа на заповед падежът трябва да бъде посочен ясно и по начин, който да не буди съмнение и да не дава основание за различно тълкуване (така например решение № 77/14.08.2015г. по т.д. № 1156/2014г. на ВКС, I-во т.о.). Записът на заповед чрез уговорка „без протест“, „без разноски“ или друг равнозначен израз, използван от издателя, не е относима към уговаряна не падеж „на предявяване“ по смисъла на чл. 486, ал. 1 ТЗ, а към „предявяване за плащане“ по смисъла на т.3 от ТР № 1/28.12.2005г. по тълк. дело № 1/2004г. ОСГК на ВКС (така напр. решение № 246/15.01.2015г. по т.д. № 2879/2013г. и решение № 148/15.11.2017г. по т.д. № 61/2017г. на ВКС, I-во т.о.). Представянето (предявяването) за плащане има функция на покана за изпълнение на иначе изискуемо менителнично задължение с оглед настъпилия падеж на ефекта. То не е условие за настъпване на изискуемостта, освен при падеж „на предявяване“ по чл. 486, ал. 1, т. 1 ТЗ, а представлява необходимото съдействие от кредитора за изпълнение на задължението. Менителничните задължения са всякога парични и търсими, а не носими - изключение от чл. 68, б. „а“ ЗЗД, което ТЗ предвижда за менителничните ефекти, а го обяснява функцията им на платежно средство. В този смисъл са и решение № 105/23.10.2012г. по т.д. № 515/2011г. на ВКС, I-во т.о., решение № 213/22.12.2014г. по т.д. № 2700/2013г. на ВКС, II-во т.о. и решение № 246/15.01.2015г. по т.д. № 2879/2013г. на ВКС, I-во т.о., съгласно които при издаден запис на заповед с падеж на определен ден и поето от издателя задължение да плати обещаната парична сума срещу представяне на записа на заповед с уговорката „без протест“, „без разноски“ или друг равнозначен израз, използван от издателя, формалната редовност на менителничния ефект не е опорочена.

На поставения правен въпрос ВКС е отговорил, че формалната редовност на менителничния ефект не е опорочена и когато върху лицевата страна на записа на заповед, след подписа на издателя, е изписан текст относно съдържанието на законова разпоредба. Нормативно и лимитативно са регламентирани всички случаи, в които Търговският закон придава правно значение на текст върху лицевата страна на записа на заповед, наред или след подписа на издателя-така например чл. 537, вр. чл. 479, ал. 1, изр. 1 и чл. 484, ал. 2 от ТЗ. Формалната редовност на менителничния ефект не е опорочена, когато в записа на заповед падежът на менителничното задължение е на определен ден, чрез уговорка „без протест“, „без разноски“ или друг равнозначен израз, използван от издателя, а на лицевата

страна на документа, след подписа на издателя, е възпроизведено съдържание на законова разпоредба, включително нормативно запълваща падеж на менителничното задължение – например чл. 536, ал. 2 ТЗ. Такъв текст върху лицевата страна на записа на заповед, следващ подписа на издателя, не буди съмнение и не дава основание да се приеме, че обещаното парично задължение е с два падежа: единият – в текста на документа, който предхожда подписа на издателя, а вторият – в текста, който го следва и на който текст ТЗ не придава правно значение.

С оглед така постановеното решение на ВКС, настоящият състав на РС-Дупница следва да приеме, че е неоснователно възражението на ответницата за нищожност на процесния запис на заповед. В Тълкувателно решение № 3 от 22.04.2019 г. на ВКС по тълк. д. № 3/2016 г., ОСГТК, е прието, че решението по уважен частичен иск за парично вземане се ползва със сила на пресъдено нещо относно правопораждащите факти на спорното субективно материално право при предявен в друг исков процес иск за защита на вземане за разликата до пълния размер на паричното вземане, произтичащо от същото право. При уважаване на частичния иск обективните предели на СПН обхващат основанията на иска, индивидуализирано посредством правопораждащите факти /юридическите факти, от които правоотношението произтича/, страните по материалното правоотношение и съдържанието му до признатия размер на спорното субективно материално право. Поради това, че общите правопораждащи юридически факти са едни и същи, както за частичния иск, така и за иска за останалата част от вземането, те се ползват от последиците на СПН при разглеждане на иска за останалата част от вземането. В случаите, когато предмет на последващия иск за съдебна защита е разликата /остатъка/ от вземането, се касае до същото субективно материално право, същото вземане, но в останалия незаявен с предявения преди това частичен иск обем. По двата иска се претендира едно и също вземане, но в различен обем, различни части. Предвид правоустановяващото и преклудиращото действие на СПН е недопустимо в последващия исков процес за остатъка от вземането да се спори относно основанията на вземането и правната му квалификация. След като със СПН е установено, че правоотношението, въз основа на което се претендира непогасено парично вземане, е възникнало валидно, поради което частичният иск е уважен, то е недопустимо в последващ исков процес за разликата до пълния размер на вземането да се пререшава въпросът дали същото правоотношение е възникнало, нито каква е правната му квалификация. Аргумент за този извод е и обстоятелството, че в диспозитива на съдебното решение съдът се произнася не само за размера на вземането, но и относно основанията /какво представлява и от какво произтича присъденото вземане/, предвид изискването на чл. 236, ал. 1, т. 5 ГПК в решението да бъде посочено какво постановява съдът по съществото на спора, и с оглед СПН на диспозитива съобразно постановките на ТР № 1 от 4.01.2001 г. на ВКС по т. гр. д. № 1/2000 г., ОСГК, т. 18. След като с влязло в сила решение, с което е уважен предявеният частичен иск, са установени фактите, релевантни за съществуването на претендираното право, макар и заявено в частичен обем /размер/, то позоваването в последващ процес по иск за разликата до пълния размер на вземането, произтичащо от същото правоотношение, на факти, осуetyаващи възникването на субективното материално право или опорочаващи

правопораждащите правоотношения факти и водещи до унищожаването му, е преклудирано.

Съдът намира за неоснователно и възражението на ответницата за унищожаемост на записа на заповед, като сключен при условията на заплашване по смисъла на чл. 27, предл. 4, вр. с чл. 30 от ЗЗД. Съгласно чл.30 ЗЗД заплашването води до унищожаемост на договора (или едностранното волеизявление-чл.44 от ЗЗД), когато едната страна е принудена от другата страна или от трети лица да сключи договора чрез възбуждане на основателен страх. Прието в теорията и практиката е, че при заплашването се въздейства върху вО.та на лицето чрез използване на средства за психическа принуда, като страховите представи могат да имат за предмет живота, здравето, честта или имуществените интереси както на страната по сделката, така и на други лица, интересите на които са близки до тези на страната, чието волеизявление се иска. Макар и законът да не уточнява начина, по който се предизвикват страховите представи, необходимо е използване за целта на средства, които могат да възбудят основателен страх. Заплашване няма, ако обективно са налице обстоятелства, които сами могат да предизвикат страхови представи.

В случая, от събраните по делото доказателства не се установява да е налице фактическият състав на заплашване по смисъла на чл. 27, предл. 4, вр. с чл. 30 от ЗЗД. Не се установиха твърденията на ответницата, че същата е била заплашена от ищцата, което да я е мотивирало да подпише процесния запис на заповед. Съдът не кредитира показанията на ангажираните от ответницата свидетели, тъй като същите са заинтересовани от изхода на делото в нейна полза: В. М. е неин съпруг, а освен това също е страна по прехвърлителната сделка, а М. А.-добра приятелка. Освен това и двамата свидетели не са присъствали при подписването на записа на заповед, а преразказват споделеното им от ответницата.

По гореизложените съображения, предявеният иск се явява изцяло основателен и следва да бъде уважен.

По разноските:

Съдът в исковото производство се произнася с осъдителен диспозитив по дължимостта на разноските в заповедното производство, включително и когато не изменя разноските по издадената заповед за изпълнение /Тълкувателно решение № 4 от 18.06.2014 г. на ВКС по тълк. д. № 4/2013 г., ОСГТК/, поради което, на основание чл.78 ал.1 ГПК, и с оглед направеното и ищцата искане, ответницата следва да бъде осъдена да заплати направените от ищеца разноски както в настоящото производство, в размер на общо 1800.00 лв., от които: 500.00 лв., представляващи внесена държавна такса и 1300.00 лв.-заплатено адвокатско възнаграждение на упълномощения адвокат, както и в производството по ч.гр.д. № 1585/2021г на ДРС, в размер на 500.00 лв. - държавна такса. Неоснователно е искането за присъждане на адвокатско възнаграждение в размер на 1300.00 лв. В заповедното производство, доколкото в издадената заповед за изпълнение липсва осъждане на длъжника да заплати на заявителя разноски за адвокатско възнаграждение. С разпореждане № 819/26.10.2021г., постановено по по ч.гр.д.№ 1585/2021г., ДРС е отхвърлил като

неоснователна молбата на заявителя (ищцата в настоящото производство) за издаване на изпълнителен лист за адвокатско възнаграждение в заповедното производство, доколкото не са били представени своевременно доказателства, че такива разноски реално са направени.

Следва да бъдат присъдени в полза на ищцата и направените от нея разноски във въззивното производство по в.гр.д.№ 68/2023г. по описа на ОС-Кюстендил, в размер на 250.00 лв.-държавна такса за възивно обжалване, а на упълномощения от нея адвокат Н. В. П. от САК-адвокатско възнаграждение в размер на 2650.00 лв., съгласно чл. 38, ал. 1, т. 3 от ЗАДв., и определено съобразно чл.7, ал. 2, т. 4 от Наредба № 1/09.07.2004г. за минималните размери на адв. възнаграждения.

Така мотивиран съдът

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по иска, предявен при условията на чл.422, вр. с чл. 415 и чл. 417, т. 10 от ГПК, **че О. Н. М.,** ЕГН: *****, с адрес: ***, **дължи на Н. П. Б.,** ЕГН: *****, с адрес: ***, на основание чл. 535 от ТЗ, **сумата от 25 000.00 (двадесет и пет хиляди) лева** - представляваща част (остатъкът) от общо дължимата сума в размер на 35 000.00 (тридесет и пет хиляди) лева по запис на заповед от 28.08.2018г., за която част от вземането е издадена заповед за изпълнение по чл. 417, т. 10 ГПК по ч.гр.д.№ 1585/2021г. на РС-Дупница, ведно със законна лихва от датата на подаване на заявлението – 09.08.2021г., до окончателното плащане.

ОСЪЖДА О. Н. М., ЕГН: *****, с адрес: ***, **да заплати на Н. П. Б.,** ЕГН: *****, с адрес: ***, **разноски по настоящото дело в размер на общо 1800.00 (хиляда и осемстотин) лева**, от които: 500.00 лв. - държавна такса и 1300.00 лв. - адвокатско възнаграждение, **сторените разноски в производството по ч.гр. д. № 1585/2021г. по описа на РС-Дупница в размер на 500.00 (петстотин) лева** – внесена държавна такса в заповедното производство, **а също и сторените разноски по в.гр.д.№ 68/2023г. по описа на ОС-Кюстендил, в размер на 250.00 (двеста и петдесет) лева** - държавна такса за възивно обжалване.

ОСЪЖДА О. Н. М., ЕГН: *****, с адрес: ***, **да заплати на адвокат Н. В. П. от САК,** с адрес: ***, **адвокатско възнаграждение в размер на 2650.00 (две хиляди шестстотин и петдесет) лева по в.гр.д.№ 68/2023г. по описа на ОС-Кюстендил,** съгласно чл. 38, ал. 1, т. 3 от ЗАДв., и определено съобразно чл.7, ал. 2, т. 4 от Наредба № 1/09.07.2004г. за минималните размери на адв. възнаграждения.

Решението подлежи на обжалване пред ОС-Кюстендил в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Районен съд – Дупница: _____